

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 19. Solummodo Pascha, vel Pe[n]tecosten ministrandis baptismis
olim statutam esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

tis delectum habuisse. Verum id ipsum etiam ratione conuinci potest Nam Apostolici consilij, & prudentiæ non fuit, primis temporibus, quando benè subactus Domini ager vberri- mos fructus pollicebatur, certam, & præsentē messem longius differre; maximè quia metu- endum erat, ne passim à virgultis, & vepribus iactum Christianæ religionis semen elidere- tur. Addo tantam hominum multitudinem ijs temporibus ad baptismum confluxisse, vt duo- bus diebus, sicut postea, omnium vota expleri nullatenus potuerint: præsertim cum tunc Ec- clesia ministrorum inopia laboraret; nec certa cuiquē munera distributa essent. Quam ratio- nem considerasse videtur S. Ambros. cap. 4. in epistol. ad Ephes. loco supra citato, vt indiffe- rens baptismi tēpus olim fuisse, demonstraret, cuius verba hic pro repetitis haberi placet.

Ingens ho-
minū mul-
tudo sur-
gentis Ec-
clesiæ prin-
cipio ad
baptismū
cōflueb. r.

*Solummodo Pascha, vel Pentecosten ministrandis
baptismis olim statutam esse.*

C A P. XIX.

NOn multo post tamen, cum adhuc Pe- trus, & Apostoli Ecclesiæ clauo affide- rent, nec amplius iam ministri baptizandis, sed baptizandi ministris deessent, communis Ec- clesiæ mos obtinuit, vt extra Paschatis, & Pen- tecostes tēpus, nemo baptismatis mysteria ce- lebraret, & quamuis, id ab Apostolis factitatū, nusquam eorum Acta cōmemorenti (nā quod

Baptismus
in solo Pas-
chate, vel
Pentecoste
cepit Apo-
stolorum
tempore.

Petrus die Pentecostes multa hominum millia
Christiana militiæ tessera insigniuit, id casu fa-
ctum esse, censendum est; quoniã eo die Gen-
tilium greges baptismo se primùm obtulerūt,
et si Lyranus, & alij dissentiunt, tamen Author
Constitut. Apostolic. non obscure testatur lib.
5. cap. 20. cui titulus est de pernoctatione mag-
ni sabbati, & de die Resurrectionis, vbi ex per-
sona S. Thom. Apostoli inquit: *à vespera quinti
dici vsque ad galli cantum vigilantes: atque in Ec-
clesiã conuenientes vigilate orantes, & rogantes Deũ,
legentes in vestra pernoctatione legem, & psalmi,
baptizatisque catechumenis vestris, & lecto Euangeli-
o, in timore, & tremore lucẽ desinite & Leo Põ-
tifex Epist. 4. ad vniuers. Siciliae Episcop. cap. 3.
dum Paschatis diem ad baptisma peragendum
eligi oportere, demonstraret; id ex Apostoli
doctrina profectum esse, docet his verbis: quã-
uis ergo & illa, quæ ad humilitatem, & illa, quæ ad
gloriam pertinent Christi, in vnã concurrant, ean-
demque personã, totumque quicquid in illo, & vir-
tutis diuinæ est, & infirmitatis humana, ad nostra
reparationis tendat effectum, propriè tamen in morte
crucifixi, & in resurrectione ex mortuis, potentia bap-
tismatis nouam creaturam condit ex veteri, vt in re-
nascantibus & mors Christi operetur, & vita, dicite
beato Apostolo Paulo: *An ignoratis, quia quicumque
baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius bap-
tizati sumus; consepulti enim sumus cũ illo per bap-
tismum in mortem, vt, quomodo surrexit Christus à
mortuis per gloriam patris, ita & nos in nouitate vite
ambulemus, si enim conplantati sumus similitudini
mortis eius, simul & resurrectionis erimus & cetera,**

Pernocta-
tiones ve-
terũ Chri-
stianorum.

que latius magister gentium, ad comedandum sacra-
 mentum baptismatis, disputavit, ut apparet, ex
 huius doctrina spiritu regenerandis filijs hominū, &
 in Dei filios adoptandis, illum diem esse, & illud tem-
 pus electum, in quo, per similitudinem, formamque
 mysterij, ea, quæ geruntur in membris, his, quæ in ipso
 sunt capite gesta, congruerent, dum in baptismatis re-
 gula & mos interuenit interfectione peccati, & sepul-
 turam triduanā imitatur trina demersio, & ab aquis
 eleuatio, resurgens instar est de sepulchro. nec quis-
 piam iure dubitabit, quin hæc de Paschatis so-
 lemnitate dicta sint: quoniam Dominicæ pas-
 sionis, & Christi reuiuiscens memoria præfe-
 runt, quæ duo ad Paschalē celebritatē pertine-
 re, clarissimū est. Propterea ad eum locū Glos-
 sa in Grat. de consecrat. dist. 4. cap. 13. vocē sa-
 cramenti pro baptismi die exponit, inquiens: sa-
 cramentum, id est, diem naturalem, die sabbatū, &
 sequentem noctē. Ex quo intelligi potest, Pascha-
 tis sabbatum, ex veteri Ecclesiæ instituto, bap-
 tismi sacris destinatū fuisse. Congruenter verò
 Apostolorū cōstitutionibus, & placitis Victor
 legitimus eorum successor Epist. 2. ad Theoph.
 Alexand. Episcop. idem tēpus ad baptizandos
 catechumenos eligendum esse, decreuit, cūm,
 sacrum anni festum, quò Christi ab inferis exi-
 tatis publicè memoria colitur, die Domini-
 co celebrari oportere, demonstraret; celebritatē
 Christi re-
 surrectio-
 nis die Do-
 minico ce-
 lebrandā,
 Victor ita-
 tuit.

Pascatis
dies quādo
celebran-
dus.

uitas. Eodem verò baptisimus celebrandus est catholi-
cus. Vbi animaduertere licet, baptisimi diem ad
Paschatis celebrandi tempus referri, vt eadem
vtriusque solennitas fuisse videatur. Quæ sanè
Tertullianus cùm optimè intelligeret, eiusdem
consuetudinis præclarum testimoniū reliquit
lib. de bapt. cap. 19. nam, posteaquàm veteres
cæremonias, & ritus accuratè recensuit, de tẽ-
pore sic scribit: diem baptisimo solenniorem Pascha
præstat, cum & passio Domini, in qua tingimur, ad-
impleta est, nec incongruenter ad figuram interpreta-
bitur, quod, cùm vltimum Pascha Dominus esset a-
Elurus, missis discipulis ad præparandum, inuenietis,
inquit, hominem aquam baiulantem, Pascha cele-
branda locum de signo aquæ ostendit; exinde Pente-
coste ordinandis lauacris latissimū spatium est. Gre-
gorius autem Nyssenus Epist. canon. ad S. La-
toium Mytilen. Episcop. de sancti Paschatis
prærogatiuis verba faciens, non modò sacer-
doti occultos animi morbos, & vulnera ape-
riendi, sed etiam sacræ ablutionis cõsequendæ
consuetudinem longa oratione profequitur,
scribit enim: quoniam hoc est vniuersale festum
creationis, quod in præstituto annui circuli ambitu,
singulis annis in vniuerso mundo, propter eius, qui ce-
ciderat, resurrectionem, peragitur, rectè habuerit, si
hodierno die non solum eos, qui ex regeneratione per
lauacri gratiam transmutati sunt, adducamus, sed
etiam eos, qui per pœnitentiam, & confessionem, à
mortuis operibus ad viuentem spem tanquam manu
deducamus, à qua per peccatū alienati sunt, &c. Quæ
diligenter considerantẽ vetus in Paschate bap-
tizandi consuetudo latere non potest; cùm &

ipsa Paschatis dies Christi reuiuiscētis memoria expressa sit, & regeneratio per lauacri gratiam baptismi periphraſis habeatur. Et Siricius Papa huius consuetudinis ad posteros transmittēda cupidus, uehemēter eos arguit, qui festis, ac solēnibus diebus immortalis Dei inter homines nascentis, & à tribus Magis cum munere adorati, vel Apostolorū, & martyrorū ad beatā uitā tranquillitatem ex hac colluione, & ærumnis euocatorū, indiscreta cuiusque diei religione, baptizabant, sicut ex Epist. 1. ad Himmer. Taracon. cap. 2. colligitur in hunc modum: *sequitur de diuersis baptizandorū temporibus, prout unicuique libitum fuerit, improbabilis, & emendanda confusio, qua à nostris consecratoribus non ratione auctoritatis alicuius, sed sola temeritate præsumitur, ut passim, ac liberè Natalitij Christi, seu Apparitionis, necnon & Apostolorū, seu martyrum festiuitatibus innumera plebes baptismi sacramentū consequantur, cum hoc sibi priuilegiū & apud nos, & apud omnes Ecclesias Dominicum specialiter cum Pentecoste sua Pascha defendat, quibus solis per annum diebus ad fidem confluentibus generalia baptismatis tradi conuenit sacramenta, his dumtaxat electis, qui ante 40. uel eo amplius dies nomen dederint. Idem tradidit S. Basilius lib. exhortat. ad bapt. ubi cum eis, qui longioris uitæ spe ducti, baptismum in alia tempora uelano consilio differebant, ita loquitur: quod tempus baptismi magis cognatum est, quam Paschalis dies? quod ea lux Resurrectionis monamentum quoddam existat, baptismi manque ad resurrectionem facultas, arrabone est, resurrectionis ergo gratiam in die resurrectionis excipiamus. &*

paulo inferius, eisdem baptismi dilatores gra-
uioribus verbis increpans: *quando Christianus
eris? quando te nostrum esse cognoscemus? anno supe-
riore hunc diem praestolabare, nunc iterum futurum
expectas? Vide, ne longiorem tibi vitam pollicendo,
spe decidas, nescis, quid crastina sit aduentura. Me-
minit & S. Ambrosius lib. de Hel. & ieiun. cap.
10. vbi quadraginta dierum solenne ieiunium,
Paschaliaque mysteria referrēs, quadraginta, in-
quit, totis, praeter sabbatum, ieiunatur diebus. Hoc*

Mediola-
nēses olim
in Quadra-
gesimae sab-
batis non
ieiunabant.

*ieiunium Domini Pascha concludit. venit iam dies
resurrectionis, baptizantur electi, &c. & lib. de
Pasch. cap. 5. ferē in eodē argumento persistēs,
Paschatis praerogatiuas ita prosequitur, vt etiā
baptismi, eo tempore celebrari soliti, mētionē
faciat: hac est illa caelestium mysteriorum gratia, hoc
Pascha donum, hac optabilis anni festiuitas, hac ex-
ordia gignentium rerū. Hinc vitalis lauacri sacra Ec-
clesia editi puerperio infantes, paruulorū simplicitate
renati barbyto innocentis perstrepūt conscientiae. Item
ferm. 61. quem die Pentecostes habuit, dum ad
spirituale gaudium, religiosamque animi hila-
ritatem populum hortatur: *laetemur in hac sancta
die, sicut in Pascha laetati sumus, est enim in vtraque
similis, eademque solennitas, in Pascha enim omnes
gentes baptizari solent, in Pentecoste Apostoli bap-
tizari sunt, &c. & apud Gratian. de consecrat.
distinc. 4. cap. 90. eiusdem verba referuntur,
quae hunc morem significant: sequitur spiritale
signaculum, quod audistis hodie legi: quia post fontem
superest, vt perfectio fiat, quando ad inuocationem
sacerdotis spiritus sanctus infunditur. Ad quem
locum Glossa: hodie, scilicet in die Pentecostes,**

quia lecta fuerat epistola de aduentu spiritus sancti in Apostolos. Quæ verba necessario afferenda esse duxi, vt S. Ambrosio lux afferatur, & vis argumenti appareat. rursus tractat. de hortat. ad virgin. eiusdem consuetudinis ita clarè meminit, vt nihil aptius afferri posse videatur: Venit inquit, Pascha dies, in toto orbe baptismi sacramenta celebrantur. Viderur etiam S. Hieronymus ad hanc consuetudinem respexisse, cum Epist. 61. ad Pammach. eius calumnijs occurrens, cæsas & disiectas ab eo mystici corporis reliquias esse quod in Paschate baptismum competentibus ministrati vetuerit, sequè ornandæ, atquè augendæ Ecclesiæ studio baptizandos alio transmisse, tradit hoc pacto: *an non tu potius scindis Ecclesiam, qui præcepisti Bethleem presbyteris tuis ne competentibus nostris in Pascha baptismum traderent quos nos Diopolim ad confessorem, & Episcopum misimus Dionysum baptizandos.* Verisimile est enim quorum hic S. Hieronymus meminit, eos cælestis baptismi consortes eo tempore effectos fuisse, quo baptismum administrari, Pammachius vetuerat. Praterè S. Augustinus lib. 22. de ciuit. Dei cap. 8. cum de multis rebus, quæ fidei Christianæ amplificandæ causa, supra hominum facultatem, diuina vi fiebant, sermonem institueret, narrat. mulierem magna integritatis, & nobilitatis laude præcellentem, quæ graui, & periculoso cancri morbo laborabat, ipso tempore, quo Christus in vitam effractis mortis repagulis redijt, inter sacris baptismatis mysteria, diu optatam valetudinem recuperasse. Eius enim verba hæc

sunt: in eadem Carthagine Innocentia religiosissima
 femina de primarijs ipsius ciuitatis in mamilla can-
 crum habebat. admonetur in somnis appropinquante
 Pascha, vt in parte feminarum obseruandi ad bap-
 tisterium, quacumque illi baptizata primitus occur-
 risset, eundem locum signo Christi signaret; fecit, &
 confestim sanitas secuta est. Et serm. 163. de temp.
 qui habitus est Dominica Paschæ, populum
 ad eius dici lætitiã adhortans, non modo il-
 lustria Paschatis elogia eleganti oratione
 commemorat, sed etiam baptismum ipso Pas-
 chate celebrari solitum, clarè demonstrat: vt
 meritò dubitare possimus, de Paschatisnè po-
 tius prerogatiuis, an de baptismi die sibi tra-
 ctandum proposuerit, quare eius verba huc ad-
 duxi: hic igitur est dies dilectissimi, quem fecit Do-
 minus, vt audistis, celsior cunctis, lucidior vniuersis
 in quo dominus resurrexit, in quo sibi nouam prolem
 vt ipsi videtis, regenerationis spiritu conquisiuit: in
 quo singulorum mentes gaudio, & exultatione per-
 fudit. Ad hoc enim Dominus hodie resurrexit, vt
 imaginem nobis futura resurrectionis ostenderet. Et
 ideo hodie vitali lauacro resurgens dei populus ad in-
 star resurrectionis Ecclesiam nostram splendore niuis
 candoris illuminat. Nec mirum est, S. Augusti-
 num verbis, ac sententijs in Paschate bap-
 tizandi consuetudinem tam apertè declarasse,
 cum suo etiam exemplo id nobis testatum esse
 voluerit quemadmodum ex Possidonio eius
 discipulo colligimus de vita ipsius scribente:
 proficiendi in religione eidem amoris ardor tantus in-
 natus est, vt propinquantibus diebus sanctis Pascha
 salutis aquam perciperet. Conferunt item ad hoc

quæ Leo Pontifex I. scribit. Epist. 4. ad Scilicet
Episcopos, de violata Apostolorum sanctione
& usu grauius abiurgans, nam & die, trium
Regum solis orientis aduentu consecrato, ba-
ptismi sacramentum administrari, diti ana-
thematis denuntiatione prohibet: & veterem
in Paschate baptizandi consuetudinem ad v-
sum reuocari, eadem pœna proposita, præce-
pit his verbis: *cum mihi, de charitatis vestre atti-
bus fraternæ affectione sollicito, certis indicijs inno-
rit, vos in eo, quod inter sacramenta Ecclesie princi-
pale est, ab Apostolica institutionis consuetudine dis-
crepare, ita ut baptismi sacramentum numerosius in
die Epiphaniæ, quam Paschali tempore celebretis,
miror, vos vel prædecessores vestros tam irrationabilem
nouitatem usurpare voluisse, ut, confuso temporis
vtriusque mysterio, nullam esse differentiam crede-
retis inter diem, quo adoratus est Christus à Magis
& diem, quo resurrexit à mortuis, &c. & Epist.
78. indignanter, & ob id dolens acrius, in vni-
uersos Campaniæ, Samnij, & Piceni Episco-
pos, indicta depositionis pœna erumpit: quod
Ecclesiasticis sanctionibus contemptis festis,
ac solennibus Apostolorum, ac martyrum die-
bus, barbaras nationes à misera dæmonum
seruitute ad vnius veri Døi notitiam, cultum-
que traductas, baptismatis aquis diluerent,
cum nouæ generationis lauacro expiandi præ-
rogatiuam Paschatis, & Pentecostes dies sibi
præripuerint: magna indignatione commouor, &
multo dolore contristor, quod quosdam è vobis ita com-
perisse Apostolica traditionis oblitos, & studio sui
erroris intentos, ut præter Pascha factum, cui sola*

Mos in mar-
tyrum festis
baptizandi
reprehensus

Baptismus
i natalitate
miraculo
comproba-
tus.

Pernocta-
bant Chri-
stiani in Pa-
schatis per-
uigilio.

Pentecostes solemnitas comparatur, audeant sibi met non aliqua humana infirmitatis necessitate cogente sed sola indisciplinati arbitrij libertate ius baptis-
matis vindicare, & in Natalibus martyrum, quo-
rum finis aliter honoratus est, quam dies Domini-
ca resurrectionis, regenerationis celebrare mysteria. Ad-
monemus igitur, & non sine periculo status eorum
qui hac faciunt, protestamur, ut ab hac presumptione
cessetur: & summam hanc, potissimamque Dei
gratiam non nisi in Paschali festiuitate, & Pente-
costes die desiderantibus, & credentibus conferatis.
Hactenus ille, cuius vestigiis Paschasius Episcopus
insistens Epist. ad eundem Leonem quæ habetur tom. I. Concil. general. ante 62. ipsius
eandem consuetudinem insigni miraculo sic
declarat. quedam vilissima possessio Melinas ap-
pellatur, in montibus arduis, ac syluis densissimis
constituta, illicque perparua, atque vili opere
cõstructa est Ecclesia, in cuius baptisterio nocte sacrosan-
cta Paschali baptizandi hora, cum nullus canalis
nulla sit, fistula, nec aqua omnino vicina, fons ex se
repletur, paucique, qui fuerint, consecratis, cum
deductorium nullum habeat, ut aqua venerat, ex
se se descendit. Tunc ergo, sicut supra diximus, cum
sancta memoria domino quondam meo, ac beatissimo
Papa Zosimo, cum apud occidentales error ortus fuisset,
consuetis lectionibus nocte sacra discussis, cum
presbyter, secundum morem baptizandi horam re-
quireret, usque ad lucem aqua non veniente, non
consecrati, qui baptizandi venerant, recesserunt. Ut
ergo breuiter narrem, illa nocte, qua lucebat in die
Dominicam, 10. die Kalendas May, fons sacer hora
competenti repletus est. Euidenti ergo miraculo patuit

*Occidentalium partium fuisse errorem. quæ verba licet ab eo constet allata fuisse, vt SS. Patrum qui solis occidentis regiones incolebant, in vero Paschatis die inuestigando errorem detegeret: tamen ex ijs veterem in Paschate baptizandi consuetudinem colligi, qui ea animaduertent, facillè intelliget. Accedit Gerundensis Concilij authoritas, quod cap. 4. super hac re clarè admodum statuit, vt, præter Paschatis, & Pentecostes tempus, nemini ad baptismum accedere liceat ijs exceptis, quibus, desperata à medicis salute, haud dubium exitium imminabat, quos lustralibus aquis tingi, fas erat ne baptismatis sacramento periclitarentur. Concilij autem verba hæc sunt: *de catechumenis baptizandis id statutum est. Vt in Pasche solemnitate vel Pentecostes, quanto maioris celebratis celebritas maior est, tanto magis ad baptizandum veniant: cæteris solemnitatibus infirmi tantummodo debeant baptizari quibus quocumque tempore baptismum cõuenit non negari.* Atque huc referendum est, quod Gregorius Turonensis scribit lib. 6. histor. Fræc. cap. 11. cum de Iudæis ab Auito Episcopo baptizatis verba faciens, iporum fidei Christianæ amplectendæ studium, & Beati Pontificis animum, diuina suauitate liquecentem, grauissimis laudibus ornat: *illi autem diu astuantes, atque dubitantes, tertia die, vt credo, obrentu Pontificis coniuncti in vnum, ad eum mandata remittunt dicentes, credimus Iesum filium Dei viui nobis prophetarum vocibus repromissum, & ideo petimus vt abluamur baptismo, ne in hoc delicto permaneamus, gausus autem nuncio Pontifex nocte sacra Pen-**

peruectio-
nes Chri-
stianorum
in Penteco-
stes perui-
galio.

Reliquiae
sanctorum
in honore
habita.

tecostes vigilijs celebratis, ad baptisterium foras mu-
rancum egressus est: ibique omnis multitudo coram eo
prostrata, baptismum flagitavit, &c. & lib. 6. cap.
27. refert, Chilpericum Gallorum Regem, ip-
sis Paschatis sollemnibus Parisios ingressum, fi-
lio suo eodem tempore sacri baptismatis my-
steria impertienda curauisse. scriptum est enim
Chilpericus rex pridie, quam Pascha celebraretur,
Parisios adiit, & ut maledicto, quod in pactione sua
& fratrum suorum conscriptum erat, ut nullus eorū
Parisios sine alterius voluntate ingrederetur carere
posset reliquis sanctorū multorum precedentibus, Urbē
ingressus est: diesque Pascha cum multa incunditate
tenuit, filiumque suū baptismo tradidit, quem Ragne-
modus ipsius urbis sacerdos de lauacro sacro suscepit, ip-
sūque Theodoricū vocitari, praecepit. Rursus lib. 10.
cap. vltimo Chrodielidis immane facinus ex-
plicat, quae truciore minaces spiritus gerens,
ac sacrarum Virginum praefectae hostiliter in-
fensa, eam grauissimo carcere incluserat. Cu-
ius ferocissimae mulieris animum ut in rei Chri-
stianae studium pertraheret, sanctaque Dei
virgo è custodia emitteretur, Episcopus aper-
ta denunciatione profiteretur, se, nisi voti com-
posit, neque Paschalia festa, neque baptismi
sacramenta celebraturū que loquendi formula
manifestè demonstrat, sacram ablutionem
anniuersaria Paschatis celebritate peragi soli-
tam esse. Verum iam Gregorium audiamus:
cumque, ait, Episcopus hac omnia grauiter ferret
nec valeret seditionem Diabolicam mitigare. misit
ad Chrodielidem, dicens, relinque abbatiam, ut
in his diebus in hoc carcere non retineatur: alioquis

non celebrabo Pascha Domini, neque baptismum in hac urbe ullus catechumenus obtinebit, nisi abbas a vinculo, quo tenetur, iubeatur absolui. Simile est illud Gregorij Magni lib. 7. Epist. 24. ad Faustin. Defensor. cui, de Iudæorum salute valde sollicitus, præcepit, vt ad eos celerrimè proficisceretur, atque ipsos, quibus vellent diebus, cœlesti vnda perfunderet, ne, dum Paschalis celebritas impensius expectatur, à suscepto consilio reuocari possent: huius auctoritatis tenore præcipimus, vt, omni excusatione summotâ, ad prædictum locum pergere, & desiderium eorum tuus, Deo propitio, adhortationibus adiuuare festines, quibus tamen si longum vel triste videtur, solennitatem sustinere Paschalem, & eos nunc ad baptismum festinare, cognoscis, ne (quod absit) longa dilatio eorum possit retrò animos reuocare, cum fratre nostro, & coepiscopo loci loquere, vt, pœnitentia, & abstinentia quadraginta dierum indicta, aut die Dominico, aut, si celeberrima festiuitas fortassis incurrerit, eos omnipotentis Dei misericordia prosequente baptizet. Si enim his, propter humani ingenij imbecillitatem, & grauioris incommodi periculum, extra Pascha baptizari permiserit, quis consequentium hand ignarus, iustificetur, cœteros Christi reuiuiscens ferijs, salutaribus aquis tingi consuenisse? Idem etiam lib. Sacrament. baptismi in Paschate, vel Pentecostes ministrati sæpius meminit: vt in præfat. Miss. fer. 2. in Alb. dum ijs, qui Christianam disciplinam, & fidem amplexi sunt, ad beatam cœlestium vitam, rerum omnium copijs circumfluentem perueniendi facultatem, ac vires à

Deo enixè precatur : *te suppliciter exorare, ut fidelibus tuis dignanter impendas, quò & Paschalia capiant sacramenta, & desideranter expectent ventura, ut in mysterijs, quibus renati sunt, permanentes, ad nouam vitam his operantibus perducantur.* & orat. super. oblat. fer. 4. in Alb. vbi Agnum caelestem in Paschatis celebritate, qua fideles vitam, & cibum spiritualem capiunt ritè litari, traditū est : *sacrificia Domine Paschalibus gaudijs immolamus, quibus Ecclesia mirabiliter & nascitur, & nutritur, neminem verò latere potest, nos ex baptismi fonte vitam spiritualem viuere, & cœlestes animi dapes in Eucharistiæ sacramento percipere, & orat. ad miss. fer. 5. in Alb. à Deo precibus contendit, ut, qui sacro latice illustrati sunt, mutua voluntatum conspiratione, piequè, ac sanctè viuendi studio cæteris præluere possint: Deus, qui diuersitatem gentium in confessione tui nominis adunasti, da, ut renatis fonte baptismatis, una sit fides mentium, & pietas actionum, & in secret. vitam æternam, cœlestemquè beatitudinem baptizatis, à Christo Domino accuratis precibus implorat : suscipe quasumus Domine munera populorum tuorum propitius, ut confessione tui nominis, & baptismate renouati, sempiternam beatitudinem consequantur.* Quid pluribus moror? ferè omnes sequentes paginae huius consuetudinis plenæ sunt, nam & in secret. fer. 6. in Alb. ait, *hostias quasumus Domine placatus assume, quas & pro renatorum expiatione peccati deferimus, & pro celebratione cœlestis auxiliij, & in orat. ad Vesper. eiusdem fer. Deus, per quem nobis & redemptio venit, & præstatur*

statu adoptionis, respice in opera misericordiae tuae, ut in Christo renatis & aeterna tribuatur hereditas, & vera libertas. & orat. ad Vesp. Sabb. in Alb. Deus totius conditor creatura, famulos tuos, quos fontem renouasti baptismatis, quosque gratia tua plenitudine sociasti, in adoptionis sorte facias dignanter adscribi. Rursus in alia orat. ad vesp. Deus, qui multiplicas Ecclesiam tuam in sobole renascentium, fac eam gaudere propitius de tuorum profectibus filiarum. & in Sabb. Pentecost. incipiunt orationes de pentecoste die sabbato ante descensum fontis. Lectio libri Genesis. Noe cum quinquaginta esset annorum. Deus, qui Ecclesiam tuam semper gentium uocatione multiplicas, concede propitius, ut, quos aqua baptismatis abluis, continua protectione tuearis. Denuo ibidem: oratio ad Missam post descensum fontis. presta, quaesumus, omnipotens Deus, ut claritatis super nos splendor effulgeat, & lux tua lucis corda eorum, qui per gratiam tuam renati sunt, sancti spiritus illustratione confirmet. Iterum in Miss. vigil. Pentecost. hanc igitur oblationem seruimus tuis nostris, sed & cuncta familia tua, quam tibi offerimus, pro his quoque, quos regenerare dignatus es ex aqua, & spiritu sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum. Et demum in Missa diei pentecostes, ubi eadem reperit: hanc igitur oblationem seruimus tuae nostrae &c. Quibus consentanea sunt, quae Fortunatus poeta multo ante cecinerat lib. 1. carmin. de Iudaeis ad Christi Ecclesiam adiunctis:

Ecce dies aderat, qua Spiritus almus ab alto
 Missas Apostolicis fluxit in ora uiris.
 Res sacra rurecolas, urbanos excitat omnes,

H

Lectio in baptif- mo recita- ti solita.

Orationes pro bapti- zatis in missa per- uigilij pen- tecostes.

*Certatim quæ aditus ad pia festa terunt,
Abluitur Iudæus odor baptisate diuo;
Et noua progenies reddita surgit aquis.*

Certum enim est, ibi Iudæos in quinquagesimi diei celebritate, quam spiritus Sancti aduentus consecrauit, baptismi sacramento initiatos fuisse; cum tamen illorum baptismus ex canonum præscripto celebratus fuerit. quem admodum Fortunati verba declarant. & lib. 4. cum eiusdè baptismi cæremonias describeret:

*Vndique rapt a manu lux cerea prouocat astra,
Credas ut stellas ire trahendo comas.
Lacteus hinc vestis color est, hinc lampade fulgor
Ducitur, & vario lumine picta dies.
Nec festiua minus, quam tunc fuit illa coruscans,
Diuersis linguis qua dedit vna loqui.*

Quid enim aliud cereus, aut vestis alba significant, quam baptismum, cuius illæ cæremoniæ erant? aut quæ alia festiuitas est, quæ varia linguarum genera Apostolis diuinitus imperitiuit, nisi Pentecostes? Igitur hoc Iudeorū baptismi in Pentecoste celebratū esse, Fortunatus indicauit. Nec præterijt Palladius in vit. S. Io: Chryf. vbi diras hæreticorum afflictiones recensens, inquit. *Ioannis nempe presbyteri, quibus Dei aderat timor, in publico lauacro, quod Constantinianum appellatur, coactis populis, vigilias incoarunt, partim diuina eloquia legentes, partim eos, qui instructi erant in fide, baptizantes, ut est moris in Pascha. sed altior, atque certior eius rei fides habetur ex Concilio Antisiodorensi; quod extra Paschatis tempus baptizantes, tribus mensibus à sacris eliminari, mandat; vt cap. 18. cau-*

tum est: non licet, absque pasche solennitate, villo tempore baptizare, nisi illos, quibus mors vicina est, quos grabatorios vocant. Quod si quis in alio pago, contumacia faciente, post interdictam hoc infantes suos ad baptismum detulerit in Ecclesias nostras, non recipiantur. Et quicumque presbyter ipso extra nostrum permillum recipere presumpserit, tribus mensibus a communione Ecclesie sequestratus sit. Hanc vero sanctionem cum a nonnullis violari, Concilij Toletani xvii. Patres animaduertent, nouo eam decreto confirmandam, & stabilendam iudicarunt. quod factum est de regula fidei cap. 2. his verbis: licet in initio Quadrage, baptiz. generaliter claudatur mysterium, tamen, sicut Ecclesiastica consuetudinis ordo deposcit, necesse est, vt ostia baptizari in eodem die Pontificali manu anulo assignata claudantur, & usque in Cæna Domini solennitate nullatenus referentur, ob id videlicet, vt & per signaculam Pontificum (excepto grauissima necessitatis obuentu) in his diebus monstreretur, per totum orbem non licere fieri baptismum, & sanctificationem, iterum Episcopali ad eum obseruatione reservata signetur, Dominica patere mysterium resurrectionis, in quo ad vitam factus est aditus homini, vt, quia per baptismum conspultus est in morte Christi, resurgat in eo in gloria Dei. Et Gregorius II. epist. 3. ad vniuersum Clerum, & plebem Thuringie manifesto tradit, se Bonifacio episcopo precepisse, ne quemquam profligata vita, vel alio nomine indignum, sacris ordinibus initiandi, aut alio, quam Paschatis, aut Pentecostes tempore baptismum ministrandi facultatem sibi vindicet. Eius enim verba hæc sunt: fratrem

Episcopi fratrum nomine à Pontifice appellati.

iam, & coepiscopum nostrum Bonifacium vobis ordinamus sacerdotem; cui dedimus in mandatis, ne unquam ordinationes presumat illicitas; sacrosancti autem baptismi sacramentum non nisi in Paschali festiuitate, & Pentecostes mouerit esse præbendum. Atque idem nihilo obscurius à Regione Pruniensi traditum est in chronicis de anno DCCLXXXI. qui, ripinum Caroli Magni filium Paschatis tempore lustralibus aquis ab Adriano Papa admotum fuisse, tradit: *Carolus* (inquit) iter pergens, celebrauit Pascha Roma; & ibi baptizatus est filius eius Pipinus ab Adriano Papa, qui & ipse eum de sacro fonte suscepit. Iam quid ego testem locupletissimum, atque veterem scriptorem Amalarium Fortunatum comemorem? qui lib. 1. de Eccles. Offic. cap. 38. Paschatis, & Pentecostes baptismum ita ferè prosequitur: quod distat inter Adam, & Abraham, hoc oportet differre inter doctrinam magistrorum ad catechumenos, qui baptizantur in Pascha Domini, & in Pentecoste. & lib. 4. cap. 27. de complet. dierum Pentecost. cum statas eius celebritatis ceremonias describeret, de baptismi tempore ita inquit: *in decima die post Ascensionem Domini, hoc est, in vigilijs Pentecostes celebrauit sancta Ecclesia baptisterium, est autem ibi baptisterij nomen pro baptismo positum: vt colligitur ex ijs, quæ subdit: duo baptisteria leguntur in Apostolis, vnum per aquam, & alterum per baptismum spiritus sancti.* Rursus, cum sacras veteris legis cantiones, certioribus ad modulandum numeris adstrictas, quæ in solennibus Pentecostes pervigilijs de more adhibebantur, sibi explican-

das proposuisset: ad hanc consuetudinem non oblcure alludit; dum ait: quod in Pascha diximus de sequentibus baptismalibus noctibus, hoc & hic dicimus, ut tres psalmi recolant sepulturam Domini triuanam in his precipue, qui nuper consepulti sunt Domino, nam & consepultum esse Domino, cœlesti baptismo, per quod immensæ illæ Dominicæ passionis, & sepulturæ diuitiæ in nos deriuantur, ablutum esse, significat, & vox, nuper, ad sanctæ Pentecostes solennitatem, de qua eo capite meminit, referenda est. Reperio insuper in Concilio Parisiensi secundo lib. 1. cap. 33. sapienter cautum esse, ne quis baptismi, vel confirmationis sacramentum alio, quam Paschatis, aut Pentecostes tempore celebrare auderet, quod his verbis expressum est: sicut autem duobus temporibus, Pascha videlicet, & Pentecoste baptismus, sic etiam traditio sancti spiritus per impositionem manuum fidelibus tradatur, exceptis videlicet, ut dictum est infirmis, & morte periclitantibus, quibus, sicut baptismi gratia succurrendum, ita incunctanter donum sancti spiritus est tradendum. Concilium etiam Meldense non nisi ijs, qui necessitate adstricti sunt, aut non procul absunt ab interitu, extra statuta tempora, baptismum dari permittit: quemadmodum cap. 48. legimus: nemo presbyterorum baptizare presumat nisi in vicis, atque Ecclesijs baptismalibus, atque temporibus constitutis: nisi causa agritudinis, aut certè necessitatis: sicut sacra canonum docet auctoritas. Deinde Rabanus Maurus lib. 2. de Institut. cleric. cap. 32. late demonstrat, quamuis Christus, salutis nostræ author,

Confirmatio solum paschate, vel pentecoste conferebatur.

Apparitionis die baptizatus fuerit, tamen in
 Palchate, vel Pentecoste baptisma ritè mi-
 nistrari: multasquè eius rei rationes adiungit,
 quas in præsentia prætereo, verba, ex quibus
 consuetudo colligitur, attulisse cõtentus: illud
 tamen (inquit) sciendum, quod, licet ea die baptis-
 mus Christi a Ioanne fieri credatur, vniuersale tamè
 baptisma celebrari in ea, canonica contradicit aucto-
 ritas. Pascha ergo tempus tantummodo, & Pentecoste,
 ad hoc ab Apostolis, & Apostolicis viris de-
 cretum, Romana custodit Ecclesia: que videlicet duo
 tempora ad hoc opportuna esse, Christi Domini nostri
 à mortuis resurrectio, & Spiritus sancti super primi-
 tiuam Ecclesiam àclarat aduentus, & cap. 38. de
 Sabb. sanc. Pasch. ad eandem consuetudinem
 confirmandam, Leonis Papæ autoritatè ad-
 ducit in hunc modum: quicumque autem scire
 desiderat, quanta auctoritate, & ratione baptis-
 mus illius temporis nobis comendatur, legat decreta Leonis
 Papæ, & inueniet. Item cap. 41. de Pentecoste
 quibus diebus baptismi sacra impertiri sole-
 rent, apertè significat: cum inquit: in sabbato
 autem sancto Pentecoste, sicut in sabbato sancto Pas-
 cha, baptismus celebratur. Et Concilium Mo-
 guntinum, eodem Rabano Præfide celebra-
 tum, cap. 3. cum baptismi tempus ostenderet,
 solius Paschatis & Pentecoste meminit his
 verbis: sacramenta itaque baptismatis volumus, ut
 concorditer, atque vniiformiter in singulis Parochijs,
 secundum Romanum ordinem inter nos celebrentur
 iugiter, atque conferuentur: id est scrutinium ad or-
 dinem baptismatis: sicut in decretis Leonis Papæ sub
 duobus continetur capitulis, in capitulo 5. hæc duo

tempora, idest, Pascha, & Pentecostes, ad baptizandum à Romano Pontifice legitima sunt præfixa &c. Post verò, Concilium Vuormatiense de eadē te plura decreuit, quæ in hunc locum afferre, opportunum esse reor. Inter cætera verò sanxit, ne quis, præter eos, qui maturi exitij periculo non absunt, extra Paschatis, ac Pentecostes solennia, ad baptismū accedere audeat. nam cap. 1. inquit: *sacro sancti autem baptismi sacramentum non nisi in Paschali festiuitate, & Pentecoste vnusquisque fidelium nouerit esse præbendum, exceptis his, quibus mortis urgente periculo, ne in æternum pereant, talibus oportet remedijs subueniri.* Postremò Synodus Triburiensis cap. 12. omnibus testatum esse vult. baptismi tempora certis diebus præfixa esse: atque eius priuilegium Pascha, & Pētecosten tulisse, quod vt facilius persuadere possit, Siricij, & Leonis Pontificum autoritate confirmat: quæ paulò superius allata, denuo citabitur, ne quis a me fingi, existimet: *sacro sanctum (inquit) baptismi mysterium sciant omnes in Christo regenerati, non nisi præfixis, & legitimis in anno celebrari temporibus, cum hoc sibi priuilegium, vt in Epistola Siricij Papa legitur capite secundo, & apud nos, & apud omnes Ecclesias, specialiter cum Pentecoste sua Dominicum Pascha defendat. In quo (vt legitur in Epistola Leonis Papa capite nono) orta est & virtus muneris, & species actionis. Ad cuius rei confirmationem plurimum valet, quod ipse Dominus Iesus Christus, postquam resurrexit a mortuis, discipulis suis formam & potestatem tradidit baptizandi, dicens: euntes, docete omnes gētes, baptizantes eos in no-*

Baptismi
forma à
Christo
post resur-
rectionem
instituta.

mine Patris, & filij, & spiritus sancti. De quo utique ante passionē potuisset eos instruere, nisi proprie voluisset demonstrare, regenerationis gratiam ex sua resurrectione cœpisse. Additur sane huic observatiã etiam Pentecostes, ex aduentu sancti spiritus, sacra solemnitas, quæ de Paschalis festi pendet articulo. Contineo me à testimonijs recentiorum: quæ si enumerare voluero, iustæ magnitudinis liber implebitur.

Etiã infantes solum in Paschate, vel Pentecoste olim baptizatos.

CAP. XX.

Baptismus in solo Paschate, vel Pentecoste infantibus etiam in usu.

Non solum autem adultos; sed etiam infantes, & paruulos tantum Paschatis, ac Pentecostes tempore ad baptismum defertur solitos fuisse, quamquam fidem excedere videtur, tamen veteres historiae, & SS. Patrum monumenta demonstrant. Nam primò S. Gregorius Nyssenus orat. 3. de sacro festo Paschæ, declarare cupiens, eos, qui donum sacrosancti baptismatis acceperunt, nouo cœlestis gaudij rore perfundi, pueros, quòd interius lætitiã concipere non possint, candidæ vestis assumptione, cœlestium rerum iucunditatem præ se ferre, tradit in hunc modum: *puellus infans mutatione vestis sensu externo festum colit, quandoquidem interiori animi sensu nondum potest. ex vestis autem mutatione baptismum ipsum inferri, nemo sapiens inficiabitur; quoniam altera post alterum dari solebat.* Deinde S. Ambro-